

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
NA 2021 ROK

WSTĘP

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021 stanowi kontynuację działań realizowanych w latach wcześniejszych i jest zgodny z rekomendacjami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016-2020.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożywania napojów alkoholowych, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, oddziaływania na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielania pomocy ich rodzinom. Samorząd gminny dysponuje takimi narzędziami jak uchwalenie niniejszego GPPiRPA, ustalanie limitów punktu sprzedaży napojów alkoholowych, ograniczanie nocnej sprzedaży oraz ich usytuowanie w stosunku do obiektów chronionych (szkoły, miejsca kultu religijnego).

Alkohol jest legalnym towarem rynkowym i powoduje określone szkody społeczne, ekonomiczne i zdrowotne zwłaszcza spożywany w nadmiernych ilościach.

Oswojenie społeczeństwa polskiego z alkoholem jest szokujące dla innych kultur. Widok nietrzeźwych osób nie robi większego wrażenia na ulicach. Napoje alkoholowe przeznaczone do sprzedaży wystawione są w sklepach najczęściej na najbardziej eksponowanym miejscu za sprzedawcą- kasjerem, co także w oczach klientów nadaje mu rangę produktu powszechnie kupowanego.

Polacy piją coraz więcej. Według GUS wzrosło średnie roczne spożycie napojów alkoholowych na 1 mieszkańca w litrach w przeliczeniu na 100 % alkoholu. W 2018 roku było to 9,55 l., zaś w 2019 r. już 9,78 l. Nieznacznie uległa zmianie struktura spożywanych trunków. W 2019 r. w porównaniu do 2018 r. częściej wybierane były wyroby spirytusowe o większej zawartości alkoholu. Odnotowano wzrost z 34,6% do 37,8%. Natomiast spadło spożycie piwa z 57,9% do 54,6%. Taka tendencja w kraju utrzymuje się od kilku lat.

Jak podaje Światowa Organizacja Zdrowia (wydanie z 2012 roku) nadużywanie alkoholu jest przyczyną niemal 6,5% ogółu zgonów w Europie, natomiast 5,3 % wszystkich zgonów na świecie. Co roku na świecie w wyniku picia alkoholu umiera ponad 3 miliony ludzi. Przez alkohol co 10 sekund człowiek traci życie, co oznacza, że picie alkoholu jest jedną z najczęstszych przyczyn zgonów na świecie. Rocznie w Polsce alkohol zabija ok. 12 tys. osób.

Poza wyniszczeniem zdrowotnym i psychicznym, które dotyczą osoby uzależnione, spożywanie alkoholu ma również wymiar społeczny, obejmując swoim zasięgiem członków rodzin i osoby żyjące w najbliższym otoczeniu alkoholika. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych, tj. zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przemoc w rodzinie, przestępczość, wypadki drogowe, ubóstwo i bezrobocie. Nadużywanie alkoholu przez jednego z członków rodziny destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego, rodzi poważne problemy nie tylko u osób dorosłych ale przede wszystkim u dzieci. Dlatego działania w zakresie zapobiegania i rozwiązywania problemów alkoholowych powinny być przedmiotem szczególnej troski ze strony samorządu lokalnego.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 rok określa sposoby realizacji zadań zawartych w Programie oraz sposoby ich realizacji odpowiednio dostosowane do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe. Uwzględni również szczegółowe regulacje, wytyczne i rekomendacje związane z wprowadzeniem stanu epidemii.

Diagnozę problemów związanych z nadużywaniem alkoholu w środowisku lokalnym Gminy Trojanów przedstawiają poniższe dane.

Na terenie Gminy Trojanów Policjanci od 01.01.2020 do 30.11.2020 przeprowadzili 115 interwencji domowych, z których w 58 przypadkach stwierdzono przemoc w rodzinie i wszczęta została procedura „Niebieskiej Karty”. Łącznie w przeprowadzonych 58 interwencjach domowych na terenie gm. Trojanów, stwierdzono 58 sprawców przemocy w rodzinie, w tym 54 mężczyzn i 4 kobiety, z czego 50 sprawców przemocy znajdowało się w stanie nietrzeźwości, w tym 48 mężczyzn i 2 kobiety. Siedmioro z nich zatrzymano prewencyjnie w Pomieszczeniu Dla Osób Zatrzymanych Komendy Powiatowej Policji w Garwolinie i wszczęto wobec tych osób od razu postępowanie z art. 207 KK. Procedurą „Niebieskiej Karty” objęto 37 rodzin mieszkających na terenie gminy Trojanów.

Funkcjonariusze policji skierowali 36 wystąpienia do gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ponadto oprowadzili w celu wytrzeźwienia 17 osób (do miejsca zamieszkania 11 osób i do Pomieszczenia dla Zatrzymanych Komendy Powiatowej Policji 6 osób).

W tym samym czasie Policjanci wszczęli 11 postępowań przygotowawczych w związku z kierowaniem pojazdami mechanicznymi w stanie nietrzeźwości oraz 13 postępowań dotyczących znęcania się fizycznego lub psychicznego nad osobą najbliższą

Ponadto przeprowadzili 11 postępowań wyjaśniających w związku z wykroczeniami popełnionymi przez kierujących znajdujących się w stanie po użyciu alkoholu.

Podczas działań policjanci ujawnili 65 sprawców wykroczeń, którzy swych czynów dokonali znajdując się w stanie po użyciu alkoholu. Stwierdzili również 31 wykroczeń dotyczących nieprzestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

2. Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W 2020 r. 5 osób nadużywających alkoholu i nie współpracujących z GKRPA zostało sądownie zobowiązanych do podjęcia leczenia odwykowego ,

- 28 osób nadużywających alkoholu uczestniczyło w rozmowach motywująco -interwencyjnych w przedmiocie uzależnienia oraz 12 osób z kręgu ich najbliższej rodziny z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- w 2019 r. psycholog i terapeuta udzielili łącznie 154 porady i konsultacje osobom z problemem alkoholu w rodzinie
- w 2020 r. odbyło się 6 spotkań grupy wsparcia z terapeutą uzależnień.

Rozdział 1.

Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W ramach realizacji zadań własnych gminy, wynikających z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, została powołana Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- a) Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego, w tym:
 - motywowanie osób do podjęcia lecznictwa odwykowego,
 - udzielanie informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
 - w przypadku rozpoznania przemocy w rodzinie wszczęcie procedury Niebieskiej Karty,
 - kierowanie do sądu wniosków w sprawie orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.
- b) Współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz prowadzenie działalności informacyjnej.
- c) Opiniowanie:

- zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Gminy w Trojanowie w zakresie określonym w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz wyrażanie opinii w tej sprawie w drodze postanowienia.

d) Udział w przeprowadzaniu kontroli przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych.

2. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

a) Za udział w pracach Komisji członkowie otrzymują wynagrodzenie w wysokości 250 złotych miesięcznie a przewodniczący Komisji 350 złotych miesięcznie wypłacane na podstawie listy obecności.

b) W razie nieuczestniczenia w pracach Komisji, za każdą nieobecność potrąca się z wynagrodzenia 10% kwoty, o której mowa w pkt 2a.

c) Udział Przewodniczącego lub Członków Gminnej Komisji w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz grup roboczych, o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz szkoleń dotyczących w/w tematyki odbywa się w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

Rozdział 2. Cele i zadania programu

Cele programu:

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień i zjawisk przemocy.
2. Zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują.
3. Zwiększenie świadomości społecznej oraz promowanie zdrowego stylu życia bez alkoholu, narkotyków, dopalaczy, przemocy i innych.

Cele szczegółowe:

- Poprawa jakości życia rodzin z problemem alkoholowym, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie.
- Podniesienie w społeczeństwie, a w szczególności wśród młodzieży, poziomu wiedzy o zagrożeniach wynikających z zażywania substancji psychoaktywnych oraz zachowań ryzykownych.
- Podniesienie w społeczeństwie wiedzy dotyczącej metod wspierających leczenie uzależnień

Zadania programu:

1. **Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin** poprzez:

- a) Prowadzenie rozmów motywujących do dobrowolnego podjęcia terapii przez osoby uzależnione,
- b) Informowanie o miejscach odbywania terapii uzależnień,
- c) Motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych do zmiany szkodliwego wzoru picia,
- d) Udzielanie pomocy psychologicznej osobom po zakończonej terapii poprzez prowadzenie poradnictwa indywidualnego oraz grup wsparcia,
- e) Poradnictwo dla rodzin osób uzależnionych, informowanie o placówkach terapii uzależnień mających programy dla rodzin,
- f) Kierowanie do Sądu Rejonowego w Garwolinie wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego
- g) Pokrywanie kosztów sądowych związanych z kierowaniem wniosków do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego) Informowanie o chorobie alkoholowej, jej skutkach oraz możliwościach leczenia (w formie ulotek, plakatów, publikacji, informacji na stronie internetowej),
- i) Wspomaganie funkcjonującego Punktu Konsultacyjnego na terenie gminy, zatrudnienie psychologa i terapeuty uzależnień dla osób uzależnionych i ich rodzin (zaadaptowanie pomieszczeń, utrzymanie oraz wynagrodzenia osób zatrudnionych).

2. Udzielanie rodzinom, u których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- a) Organizowanie spotkań konsultacyjnych z udziałem specjalistów ds. uzależnień oraz przedstawicieli różnych grup zawodowych spotykających się z problemem uzależnień, a także udział w spotkaniach członków GKRPA w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych,
- b) Wspieranie działań Zespołu Interdyscyplinarnego poprzez udział w jego pracach,
- c) Podnoszenie kompetencji kadry m.in. w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (kursy, szkolenia, konferencje) itp.,
- d) Współudział w organizacji imprez sportowych, kulturalno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży,
- e) Współudział w organizacja imprez kulturalnych, sportowych, profilaktycznych dla osób dorosłych,
- f) Organizowanie wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem dzieci dotkniętych dysfunkcją rodzinną i społeczną,
- g) Współpraca z sądami w zakresie kierowania osób nadużywających alkoholu i stosujących przemoc w rodzinie na leczenie odwykowe oraz do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub terapeutycznych,
- h) Uwzględnianie w środkach masowego przekazu zagadnień z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi (link na stronie internetowej) i przemocy domowej oraz stosowania procedury „Niebieskiej Karty”.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów dotyczących uzależnień w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych:

- a) Współfinansowanie organizacji i realizacji lokalnych działań profilaktycznych na szczeblu gminnym, powiatowym oraz udział w ogólnopolskich kampaniach.
- b) Finansowanie programów, przedstawień teatralnych, spektakli, koncertów.
- c) Organizowanie alternatywnego spędzania czasu poprzez upowszechnianie sportu wśród dzieci i młodzieży. Dofinansowanie zajęć pozalekcyjnych, zajęć sportowych i rekreacyjnych (np. wyjazdy na basen), które są elementem programu profilaktycznego.
- d) Współfinansowanie organizacji konkursów i imprez o charakterze sportowo-rekreacyjnym popularyzującym trzeźwy i zdrowy styl życia z nastawieniem na rodzinne spędzenie czasu i integrację międzypokoleniową,
- e) Aktywizacja osób starszych i samotnych,
- f) Wspieranie i prowadzenie działań promujących trzeźwość,
- g) Organizowanie na terenie gminy konkursów plastycznych, literackich, filmowych itp. o tematyce antyalkoholowej (zakup nagród),
- h) Podejmowanie na terenie szkół i przedszkoli działań profilaktycznych skierowanych do rodziców, uczniów i nauczycieli,
- i) Informowanie o niebezpieczeństwie uzależnień ze szczególnym naciskiem na rosnącą liczbę uzależnionych kobiet w Polsce,
- j) Umożliwienie chętnym osobom odbycia szkoleń w zakresie tworzenia nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem sprzedawców alkoholi, osób zajmujących się profilaktyką,
- k) Realizacja i współfinansowanie szkolnych i środowiskowych programów profilaktycznych dot. problemów uzależnień i przemocy w rodzinie,

Rozdział 3.

Podmioty zajmujące się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych

Realizatorem Programu jest Wójt Gminy Trojanów.

Ponadto uczestniczą w nim również:

1. Gminna Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Trojanowie
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trojanowie,

3. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Trojanowie,
4. Sąd Rejonowy w Garwolinie,
5. Komisariat Policji w Trojanowie,
6. Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień,
7. Szkoły oraz przedszkola z terenu Gminy Trojanów,
8. Gminna Biblioteka Publiczna w Trojanowie.

Komisariat Policji w Trojanowie - pełni w szczególności funkcję ochrony przed przemocą w rodzinie oraz egzekwuje zakaz spożywania alkoholu w miejscach publicznych.

Sąd Rejonowy - Wydział Rodzinny i Nieletnich w Garwolinie orzekają o obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w skład którego wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, które realizują działania określone w programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Rozdział 4. Zasady realizacji i finansowania Programu

Realizacja zadań w ramach Programu finansowana będzie ze środków własnych Gminy Trojanów pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Nie mogą być przeznaczone na inne, nie związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi.

Koordinację realizacji Programu zapewnia Wójt Gminy Trojanów poprzez powołanego Przewodniczącego i członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Przewodniczący Rady Gminy

Jacek Ryszkowski